

**REGERINGENS STYRNING AV
FÖRSVARSunDERRÄTTELSE-
VERKSAMHETEN**

**FÖRSVARSDepARTEMENTET
SEKRETARIATET FÖR
UNDERRÄTTELSEFRÅGOR**

MATTIAS BROMAN

Agenda

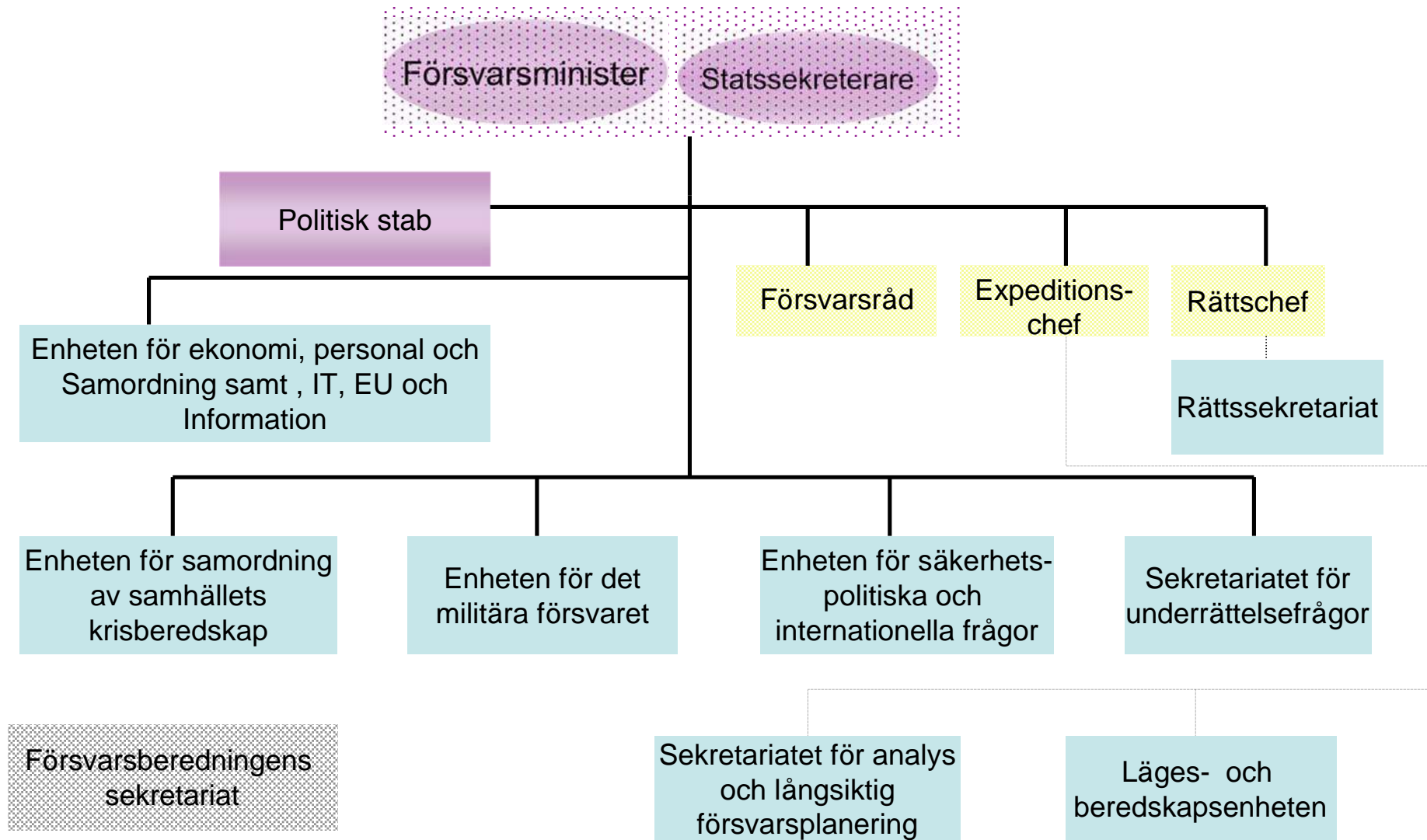
1. SUND:s uppgifter
2. Försvarsunderrättelsemyndigheterna
3. Statsmakternas styrning
4. Lagen om försvarsunderrättelseverksamhet
5. Nationell inriktning
6. Lagen om signalspaning
7. Tillstånds- och kontrollorgan
8. Vad händer 2009?
9. Frågor

Sekretariatet för underrättelsefrågor Fö/SUND

- Per Anderman chef (UD)
- Mattias Broman kansliråd (Fö)
- Charlotte Lindgren ämnessakkunnig (FRA)
- Johannes Oljelund ämnessakkunnig (UD)
- Inga-Lill Ahlstrand assistent (Fö)

Försvarsdepartementet

SUND:s uppgifter

- Samordning och inriktning av föbundverksamheten
”Hängränna bland stuprör.”
- Myndighetsstyrning av FRA, MUST, FUN och SSN (budget, regleringsbrev, förordnanden, övriga förvaltningsärenden).
- Möten och seminarier i aktuella underrättelsefrågor (*Current Intelligence Groups*, *CIG*, mm.)

Bakgrund till SUND:s uppkomst

- SOU 1999:37 – ”Underrättelsetjänsten – en översyn”:
”Att stärka samordningen av underrättelsetjänstens arbete till stöd för vårt lands försvar och för svensk säkerhetspolitik”
- Murens fall, ny omvärld, mångdimensionella och skiftande underrättelsebehov
- Fler avnämare av underrättelser
- Behov av tydligare prioriteringar
- Motsvarande omställningsbehov i många länder efter kalla kriget

Försvarsunderrättelsemyndigheter

- Försvarsmakten, militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (MUST)
- Försvarets radioanstalt (FRA)
- Försvarets materielverk (FMV)
- Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)

Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten

- Underrättelsekontor
- Säkerhetskontor
- Kontoret för särskild inhämtning (KSI)
- Försvarsattachéverksamhet (22 försvarsavdelningar, totalt 50 länder)
- Anslagspost (2009): 569 miljoner kronor

Försvarets radioanstalt

- Signalunderrättelsetjänst
 - Kommunikationsspaning
 - Teknisk signalspaning
- Informationssäkerhetstjänst
 - Genomföra IT-säkerhetsanalyser
 - Stödja insatser vid IT-relaterade hot
- Plattformar
 - Sjö (HMS Orion)
 - Flyg (S 102B)
- Anslag (2009): 644 miljoner kronor

Försvarets materielverk

- Teknisk underrättelsetjänst
 - Analys av utländsk försvarsmateriel
 - m.m.

Totalförsvarets forskningsinstitut

- Fackkunskap inom relevanta vetenskapsområden som
 - Kärnvapenteknologi
 - Massförstörelsevapen
 - Kemiska stridsmedel
 - m.m.

Statsmakternas styrning (exempel)

- Lagar
 - lagen om försvarsunderrättelseverksamhet
- Förordningar
 - närmare reglering av lagar: förordningen om försvarsunderrättelseverksamhet
 - myndighetsinstruktioner
- Regleringsbrev
 - årliga beslut om mål, handlingsregler och finansiella ramar
- Regeringsbeslut
 - inriktning av verksamheten
 - förvaltningsärenden

Lagen om försvarsunderrättelseverksamhet

- 1 §Försvarsunderrättelseverksamhet skall bedrivas till stöd för svensk utrikes- säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. (...) Försvarsunderrättelseverksamhet får endast avse utländska förhållanden. Regeringen skall bestämma Försvarsunderrättelseverksamhetens inriktning. (...)

Exempel på underrättelser

- Aktiviteter i närområdet
 - Hot mot Sverige
 - Utrikespolitiska förhållanden
 - Underlag för deltagande i internationella insatser
 - Internationell vapenhandel och spridning av teknologi
-
- Mottagare kan vara såväl regeringen och Regeringskansliet som myndigheter

Lagen om försvarsunderrättelseverksamhet

- 1 § Försvarsunderrättelseverksamhet skall bedrivas till stöd för svensk utrikes- säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. (...) Försvarsunderrättelseverksamhet får endast avse utländska förhållanden. **Regeringen skall bestämma Försvarsunderrättelseverksamhetens inriktning. (...)**

Nationell inriktning

- Ett årligt kvalificerat hemligt regeringsbeslut
- Uttrycker Regeringskansliets och myndigheternas underrättelsebehov
- Riktat till försvarsunderrättelsemyndigheterna
- Bestämmer områden för verksamheten
- Gör prioriteringar
- Bestämmer vilka myndigheter som får ge närmare inriktning

Närmare inriktning

- Görs av Regeringskansliet samt tidigare utpekade myndigheter
- Riktat sig till försvarsunderrättelsemyndigheterna
- Går in mer i detalj
- Kan anpassas under året

Lagen om signalspaning

- 1 § I försvarsunderrättelseverksamhet enligt lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet får den myndighet som regeringen bestämmer (signalspaningsmyndigheten) inhämta signaler i elektronisk form vid signalspaning.
- 2 § Inhämtning som sker i tråd får endast avse signaler som förs över Sveriges gräns i tråd som ägs av en operatör.
- lagen är teknikneutral och reglerar ett område som tidigare varit oreglerat
- mer information på www.regeringen.se
 - Klicka på Försvarsdepartementet
 - Frågor och svar på nuvarande reglering
 - Departementspromemoria nyligen slutremitterad

Tillståndsmyndigheten

- Signalspaningsnämnden (SSN) beslutar om tillstånd för myndighets närmare inriktning av signalspaning
- Nämnden inrättades 1 januari 2009
- Beslutsorganet består av ordförande, vice ordförande och fem ledamöter
- Har ett permanent kansli

Kontrollmyndigheten

- Försvarets underrättelsenämnd (FUN) ska kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten
- Nämnden ska särskilt granska där verksamheten bedrivs med särskilda metoder
- Signalspaningskontrolldelegationen (ingår i FUN) ska i enlighet med lagen om signalspaning granska sökbegrepp, förstöring och rapportering. Delegationen får besluta att viss inhämtning ska upphöra.
- Består av sju ledamöter och tillsätts av regeringen
- Utvecklas under 2009 med permanent kansli

Övriga kontrollorgan

- **Datainspektionen**
 - personuppgiftsbehandling
- **Justitieombudsmännen**
 - att myndigheter och tjänstemän följer gällande lagar och andra författningar i sin verksamhet
- **Justitiekanslern**
 - övergripande tillsyn med avseende på myndigheternas efterlevnad av lagar

Jämförelser med andra länder

- Olika konstitutioner gör det svårt att göra meningsfulla jämförelser
 - vad är Riksdagens ombudsmäns (JO) motsvarighet i landet X?
- Olika syn på öppenhet
 - utför landet Y signalspaning i tråd?

EU

- Intelligence Directorate (IntDir)
 - EU Military Staff (EUMS)
- Joint Situation Centre (SitCen)
 - Private Office of the SGHR
- Single Intelligence Assessment Capacity (SIAC)
- EU Watchlist
- Läs mer: SIIA Papers No 6 från UI (Fägersten)

Nato

- Intelligence Liaison Unit (LU)
 - Främst rörande terrorism
 - inget multilateralt underrättelseutbyte
- Dock samarbete i operationsområden mellan Natoländer
 - bl.a. genom BICES, ett system för underrättelseutbyte
- Nato sätter standarder för materiel som t.ex. UAV, ledningssystem m.m.
- Nato tar fram målsättningar för olika förbandstyper som JSTARS, Specialförband m.m.

Vad händer 2009?

- Proposition om ändringar i lagen om signalspaning m.m.
- Signalspaningsnämnden ombildas till domstol
- FUN får utökade uppgifter
- FRA får påbörja inhämtning i tråd
- Datainspektionen får ett särskilt uppdrag att med en särskild referensgrupp granska personuppgiftsbehandlingen vid FRA
- FRA ökar stödet till internationella insatser

Slut

